

Visitas til Hvaler sokn 11.-16.april 2023

Biskopens visitasforedrag

Innledning:

For noen år tilbake kom en godt voksen kvinne flyttende hit fra en annen kant av landet. Tiltrukket av den vakre skjærgårdsnaturen og kommunens gode tjenester for eldre, og med en ganske løs tilknytning til Hvaler. Alene i husstanden, slik halvparten av alle husstander i Norge er. Uten nettverk og en ekstrovert personlighet er det ikke så enkelt å finne seg venner på et nytt sted, og frykten for å bli ensom var selvsagt til stede. Takket være en våken, vennlig og klok Hvaler-beboer ble hun personlig invitert til «Møteplassen» på Kirkens hus der hun raskt ble inkludert og kjente seg hjemme. Hun sa til meg: Denne møteplassen har blitt mitt sted! Her har jeg funnet meg godt til rette. Jeg vet ikke hva jeg skulle gjort uten folka her! Her hører jeg til. Hvaler er et godt sted å bo!

Ja, Hvaler er et godt sted å bo! Det har vi fått høre av mange disse dagene. Av elevrådet på skolen, av engasjerte frivillige, av kirkens medarbeidere og av kommunens ledelse. Kirkens rolle nevnes i mange sammenhenger som en viktig bidragsyter til dette. Denne fortellingen viser at kirken på Hvaler har et engasjement for også å se utover kirkens interne liv og inviterer til fellesskap som kan bety en viktig forskjell for mennesker. Slik en folkekirke skal.

En representant fra Hvaler Røde Kors sa det så fint under møtet jeg hadde med mange av kommunenes lag og foreninger: «Det koster så lite – men betyr så mye»

I dette visitasforedraget vil jeg dele refleksjoner jeg har gjort i forbindelse med denne visitasen: Både i forberedelsene sammen med lokalkirkens ledelse, underveis i møter med et stort mangfold av mennesker og miljøer, og i etterkant når inntrykkene er fordøyd og bearbeidet.

Som biskop er mitt oppdrag å oppmuntre, inspirere og veilede, og det ønsker jeg å gjøre ved både å anerkjenne - og å utfordre kirke og lokalsamfunn, og jeg bruker Den norske kirkes nye strategiplan som en ramme for foredraget. (Dere finner den på siste side i manuset) Jeg håper at det vil gi kirken her på Hvaler en hjelp til å se fremover og sammen med alle andre gode krefter her virkelig gjøre det som er både Borg bispedømmes og hele Den norske kirkes visjon: «Mer himmel på jord»

1. Kirken åpner rom for tro

Onsdag fikk jeg være med på en fantastisk tur til Herføl. Etter å ha fått fortalt historien om øya og beboerne der på rusleturen vår, møtte jeg både fastboende og tilreisende misjonsforeninger på «Lokalet». Det er ett av mange bygg på Hvaler som har en historie preget av dugnadsånd og ønske om å bygge et sterkt lokalsamfunn. Dette var bygget av fiskerforeningen, men ble også brukt til gudstjenester og søndagsskole. Vi har og vært på

flere av bedehusene. De har en tilsvarende bredde i bruken; fra å være rene gudshus er de nå åpne for en rekke ulike aktører. Det samme gjelder Kirkens hus på Kirkeøy.

På Herføl fortalte representanter fra alle misjonsforeningene om virksomheten sin.

«Vi deler tro, ber og synger, ser hverandre, snakker med hverandre og prøver å ta vare på hverandre» fikk vi høre. Dette er sterke uttrykk for at både bygg og fellesskap åpner rom for tro.

Også de to særpregede kirkebyggene Hvaler har, gir i bokstavelig forstand rom for tro. Kirkens røtter og lange linjer merkes godt i middelalderkirken på Hvaler. Når egen tro føles liten og skjør kan det være godt å bæres av tradisjon og tidligere generasjoners sukk og sang i glede og sorg, som har fylt det kirkerommet som kan vise seg å være et av de aller eldste vi har i landet.

Spjærøy kirkes åpne, luftige og fleksible innretning gir alle de ulike samlingene som finner sted der en smak av himmel. Da foreldrene på Babysang ble spurt om hvilket rom de foretrakk, det lett tilgjengelige Kirkens hus, eller kirken på Spjærøy, ville et overveldende flertall bruke kirkerommet. Kirkerommene tilfører noe til fellesskapet som oppleves godt og viktig.

Kirken har et ønske om å skape rom for tro gjennom hele livet. Ikke bare i noen deler av det. Hvaler har en befolkningssammensetning som skiller seg litt fra Borg for øvrig.

Gjennomsnittsalderen er høy, og veksten i befolkningen er størst i gruppen over 60 år.

Siden det ikke er videregående skole eller utdanningsinstitusjoner på Hvaler er nærværet av ungdom mellom 18 og 30 mindre enn mange andre steder. Det betyr ikke at denne gruppen skal glemmes, men at spesielt målrettet arbeid mot disse, feks for studenter, heller kan ivaretas av sentrumsmenighetene i prostiet.

Hvaler har over tid utviklet faste årlige familiegudstjenester med profil og særpreg, rettet mot spesifikke aldersgrupper. Dette er glimrende eksempler på hvordan gudstjenestelivet stedegngjøres og kobles på andre arrangementer og hendelser i lokalsamfunnet. På denne måten skapes tradisjoner som gir barn og unge unike opplevelser av hva det betyr å høre til et levende folkekirkefellesskap.

Kirkens systematiske arbeid med trosopplæring for gruppen 0-18 har som mål å gi barn og unge en trygg tro, og tilhørighet til kirken. Betydningen av babysang er allerede bemerket. På Hvaler ble 67% av de nyfødte døpt i 2022. Det er langt over gjennomsnittet i både Borg (45%) og Domprostiet (47%). Selv om demografiske årsaker forklarer noe, vil jeg berømme menigheten for å arbeide godt med dåp og babysang.

Menigheten kommenterer i visitasinnberetningen at det virker som om kontinuerlige tilbud treffer bedre enn de punktuelle breddetiltakene på de alderstrinn der begge deler tilbys. Jeg vil utfordre til å arbeide med hvordan breddetiltakene kommuniseres. Arbeidet med kommunikasjon om disse på sosiale medier kan med fordel knyttes opp til Den norske kirkes nasjonale kampanjer. Det vil lette det lokale arbeidet, og kraften i kommunikasjonen blir sterkere. Det er viktig at alle barn og unge får god informasjon om hva kirken tilbyr, og at form, innhold, sted og tid for tilbudene er tilpasset moderne familieliv. Det er karakteristisk

for folkekirken at mange medlemmer ikke kommer så ofte til kirken, men likevel ønsker å være en del av den. Derfor er breddetiltakene svært viktige og må ikke undervurderes.

Her vil jeg nevne at det er flott å se at Hvaler er aktive på sosiale medier og også har tatt i bruk nett-portalen «Skjer i kirken». Det er en nasjonal satsing som gjør det lettere å finne kirkens tilbud over hele landet. Så vil jeg utfordre til å bruke kommunens kulturkalender i enda større grad. Ikke minst for å nå alle deltidsboende.

I konfirmasjonsarbeidet og andre tiltak for og med ungdom, er det nødvendig å se på samarbeidet med Kråkerøy på nytt. Jeg vil oppfordre til at lokalkirkens ledere sammen med domprosten ser på hvilke muligheter som finnes til å benytte noe mer av prostiets ressurser her på Hvaler.

Jeg oppfordrer Hvaler sokn til å sende en til tre representanter til bispedømmets ungdomsting ved neste anledning. Det er en fin måte å treffe andre engasjerte ungdommer på, og er et betydelig bidrag til å styrke kirkens demokrati gjennom opplæring og deltakelse. Det er også gjennom kirkedemokratiet at mange ungdommer finner sin vei inn i kirkelig lønnet arbeid.

Ungdom som vokser opp i dag forholder seg til et langt mer mangfoldig samfunn enn tidligere generasjoner. Sammen med medarbeiderne mine fikk jeg onsdag ha en skoletime for 9.trinn som handlet om å leve godt sammen på tvers av ulike tro og livssyn. Vi brukte ordet «uenighetsfellesskap» om dette, og det gav mening for dem. Selv om Hvaler ikke er blant de mest sammensatte oppvekstmiljøene i Borg, utviste elevene mye kunnskap og stor evne til refleksjon over dette.

For kirken på Hvaler vil det være nyttig å utvikle det gode samarbeidet med skolen ytterligere ved å jobbe for faste møtepunkt med ledelsen, og hvor et mål kunne være å bidra med erfaringer fra Borgs dialogarbeid og ressursene som finnes knyttet til Dialogforum Østfold og Håpets Katedral. Både rektor og kommuneledelsen responderte positivt på dette.

Som nevnt har Hvaler en stor andel voksne i alderen 50-80 år. Mange av disse vil oppleve det berikende å få bidra inn i arbeidet med yngre aldersgrupper. Hvaler kommune sier i samfunnsdelen av sin kommuneplan at unge pensjonister bør inviteres inn til å hjelpe andre, både yngre og eldre. Jeg vil utfordre menigheten til å se på denne gruppen som en ressurs i både barne- og ungdomsarbeid. Samvær på tvers av generasjoner kommer ikke av seg selv i vårt samfunn, der det ofte er tette skott mellom de ulike aldersgruppene sine aktiviteter.

For barn og unge vil det kunne åpne rom for tro å oppleve trygge voksne som engasjerer seg i samme kirke som de selv er en del av. Og for de voksne vil det være både lærerikt, utviklende og forfriskende å få bedre kjennskap til hverdagen til de yngre.

Det å stille opp som frivillig i kirken forutsetter ikke at man er «fast kirkegjenger» eller folder hendene hver aften. Alle som vil, er velkommen til å gjøre en innsats som gjør godt både for en selv og for andre.

Til slutt i dette avsnittet vil jeg nevne det kirkelige demokratiets betydning for å åpne rom for tro. Hvaler er en ett-sogns kommune og det innebærer at menighetsrådet også ivaretar fellesrådsfunksjoner. I møtet med Hvaler menighetsråd hørte jeg at de deler en opplevelse med mange andre råd i samme situasjon: Fellesrådsoppgaver som drift av bygg og ansvar

for personale og økonomi gjør det vanskelig å få nok tid til det strategiske menighetsrådsarbeidet som skal styrke og nære det kristelige liv i soknet.

Jeg vil oppfordre rådet til å være bevisste med å sette opp egne møter som forbeholdes rene menighetsrådsaker. Videre vil jeg også oppfordre til å ta i bruk det nye digitale verktøyet som er utviklet for hele kirken, kalt «Kirka vår». Der ligger mye verdifull statistikk fra kirke og kommune allerede inne, og det gir et godt grunnlag for å starte en prosess med å definere egne utfordringer og satsinger. Her kan man også legge inn en samlet oversikt over alle menighetens aktiviteter, og på den måten få et strategisk overblikk over hvordan man utnytter ressursene sine. Bruk gjerne Den norske kirkes strategiplakat og Borg bispedømmes tre definerte mål som utgangspunkt for deres videre arbeid med menighetens strategi.

2. Kirken er der livet leves

En ung mor fortalte meg hvor tungt det var å være hjemme med et lite nyfødt barn under pandemien. Alt var stengt, og det var nærmest umulig å bli kjent med noen i samme situasjon. På helsestasjonen fikk man utlevert en vekt så man kunne veie barnet selv. Ingen barselgrupper, ingen kafebesøk. Livet var temmelig tungt. Da var heldigvis kirken der! Lyspunktet i denne tiden ble for den unge moren babysangen på Kirkens hus der de gjorde alt for å kunne åpne, selv om det enkleste hadde vært å holde stengt. Men alt ble lagt til rette for at felleskap ble mulig på tross av krav om avstand og smittevern. Mødrene hadde med eget teppe og egen mat og termos med drikke. Og med korrekt avstand, kunne de få synge sammen med hverandre og med barna sine, og moren fortalte meg hvor enormt viktig dette ble, et ankerfeste i en tid hun manglet gode ankringssteder. Kirken var akkurat der livet ble levd med livsnødvendig nærvær.

Vi har hørt mye om den gode samhandlingen mellom kirken og foreningslivet. Et resultat av dette er at Hvaler har få kunstige skiller mellom disse. Kirken har en naturlig plass i mange menneskers liv. Menneskene engasjerer seg på tvers. Hvis jeg skal peke på enda noen muligheter på dette feltet kan det være å samarbeide med både kommune, hytteforeningen og andre aktører om hvordan også deltidsbeboerne kan oppleve kirken som «sin». Mange av dem har sine beste tider i livet på Hvaler, selv om de har primæradressen sin et annet sted. De må få oppleve seg som fullverdige kirkemedlemmer også her, i de periodene de tilbringer livet her. Kanskje finnes her også mange som vil bidra til sommerkirken på Hvaler, med musikk, litteratur og annet frivillig arbeid?

På Hvaler har man fantastiske muligheter til å leve et liv med mye naturopplevelser. I samtalen med elevrådet på skolen fortalte elevene om hva de syntes var bra med Hvaler. De trakk frem naturen, at det ikke var eksos og dårlig luft, og at det var lett å få badet og fisket.! På besøkssenteret til Ytre Hvaler Nasjonalpark der både kommunens naturveiledere og naturparkforvalteren møtte oss, fikk vi god innsikt i både gleder og utfordringer ved å være en nasjonalparkkommune. Først og fremst vil jeg peke på at nasjonalparken er et håpstejn,

og et levende bevis på at det nytter å snu uønsket utvikling. Det lar seg gjøre å restaurere natur og hav! Men det krever vern og varsom bruk.

Jeg fikk også treffe fremtidens brukere og forvaltere av havets ressurser. I Utgårdskilen fiskemottak møtte jeg elever på «Blått naturbruk», fiske og fangst. De var veldig bevisste på at om de skal ha noen fremtid som fiskere her, må bestanden opp, og det må skje via vern. Samtidig må det være plass for å holde liv i yrket også på veien mot bedre tider. Det var også gledelig å få se produksjon av tegner for hobbyfiskere i tre og andre materialer som løser seg opp i vann uten å forurense. Slik blir problemet med spøkelsesfiske redusert. Det er en krevende balansegang med vern og bruk, men med felles mål kan håp bli virkelighet.

Kirken har et tydelig uttrykt miljøengasjement som er forankret i bevisstheten om at alt det skapte har verdi, og at vi som mennesker har et særskilt ansvar for å ivareta og beskytte naturen vi er en del av. Jeg vil oppfordre kirken på Hvaler til å knytte minst et av breddetiltakene innenfor trosopplæringen til vern av skaperverket, i tillegg til det som alt finnes i konfirmantopplegget. Benytt gjerne ressursene og tilbudene som finnes tilknyttet besøkscenteret i nasjonalparken. Det er også mulig å koble seg på folkeforskningsprogrammet «Dugnad for havet» som drives av Inspiria, for å engasjere familier enten hver for seg, eller sammen knyttet til arrangementer. Også voksne kan ha stor glede av å bli engasjert i slikt arbeid. Det er mulig å tenke det som et breddetiltak i trosopplæringen for voksne!

Hvalersamfunnet forvalter altså viktige deler av naturarven vår. Men også viktig kulturarv! Kirken på Hvaler fikk mye ros av forskeren fra NIKU som arbeider med å aldersbestemme Hvaler kirke da vi fikk en orientering om dette spennende arbeidet. Hva hadde de gjort riktig? Først og fremst å sørge for at kirken er i stadig bruk! Bruk er den beste form for bevaring, når det kommer til bygg av denne typen. For bruk fører til kjærlighet til bygget, og kjærlighet til omsorg og stell. Og dette er tydelig å se. Dersom det kommer til at man klarer å aldersbestemme kirken vil det være en anledning til å koble sammen fortid og nåtid. Som en del av dette arbeidet vil jeg og utfordre kirken til å samarbeide med Hvaler Kulturvernforening om en utstilling av mynter og glassmaleri-fragmenter som ble funnet under restaureringen på 50-tallet, men som nå ligger bortgjemt i Oslo. Om datering er kirken blir mulig, kommer jeg gjerne tilbake for å markere den dype sammenhengen mellom kirkebyggets opprinnelse og hensikt, og det oppdraget vi som kirke i vår tid har.

I 2015 ble verdens land enige om 17 bærekraftsmål for å fremme en bærekraftig utvikling for hele verden. I fjor vedtok stortinget en handlingsplan basert på disse. Hvaler kommune vektlegger bærekraftsmålene i sine planer. Også for Den norske kirke er disse målene retningsgivende. I denne sammenheng vil jeg peke på mål nr 17 som en utfordring til kirke og lokalsamfunn for øvrig: Det lyder «Samarbeid for å nå de 16 første målene».

Samarbeid var et nøkkelord under møtet jeg fikk ha med ordfører og hele kommunens administrative ledelse. Fra kommunens side ble det fremhevet hvordan kirken er integrert i lokalsamfunnet på en veldig positiv måte. Kirken uttrykte takknemlighet for at kommunen lytter til deres behov og tar kirkens økonomiske prioriteringer på alvor.

Dette er et godt utgangspunkt for det videre samarbeidet. Ordfører pekte på noen utfordringer i horisonten: Befolkningsutviklingen vil sette personalsituasjonen i eldreomsorgen under press. I arbeidet for holde eldre friske både i sjel og sinn, slik at de kan klare seg selv lengst mulig, har kirken mye å bidra med. Uttrykket «eldreenergi» som ordfører brukte, er en veldig positiv måte å se alle ressursene som finnes i den godt voksne befolkningen, og som kirken gjerne er med på å utløse.

En annen utfordring er at barnefamilier må finne det attraktivt nok å bosette seg her. Boligpriser kan kirken vanskelig gjøre noe med. Derimot kan den fortsette å skape gode møteplasser for barn der de bor og lever. En felles skole er flott, men det krever og at det legges til rette for aktivitet på de ulike øyene utenom skoletiden, og her har kirken tilgang på egnede lokaler. En annen styrke ved kirkens arbeid er evnen til å lage arrangementer der flere generasjoner møtes. Dette har en særskilt verdi, og er med på å bygge sterke lokalsamfunn.

Som folkekirke ivaretar Den norske kirke en rekke kirkelige handlinger som rammer inn livet til store deler av befolkningen. Slik er det også på Hvaler.

Dåp og konfirmasjon er nevnt. Dette er anledninger hvor hele storfamilien får en opplevelse i kirken sammen, som er med på å spenne en raus himmel over livet.

I vielser møter kirken par som ønsker å bekrefte sin kjærlighet til hverandre foran Guds alter. I 2022 var det et rekordhøyt antall kirkelig vielser på Hvaler, og kirken legger godt til rette for vielser både i kirkerommene og ute i det fri.

Gravferdsvirksomheten er en svært viktig del av kirkens arbeid. Nær 50 gravferder betyr 50 unike møter med mennesker som har mistet en nærstående. Hjelpen kirken kan gi i møte med døden, og med å legge til rette for en verdig og personlig avskjed med kirkens bygg og velprøvde liturgi som ramme er av stor betydning. Kirken på Hvaler er virkelig der livet leves, og når mange flere enn egne medlemmer gjennom de kirkelige handlingene.

Å ta imot de som må flykte fra eget land er også en måte å få en mer mangfoldig befolkning på. Jeg vil gi honnør til kommunes raske respons for mottak av ukrainske flyktninger, og oppfordre til raushet og inkludering også overfor flyktninger og asylsøkere fra andre land i det videre.

Som folkekirke vil vi også tale andre tros- og livssynssamfunns sak i samfunnet. Jeg ser at det kan være krevende å finne gode og store nok rom til seremonier for disse. Dette er et kommunalt ansvar som det bør jobbes videre med, sammen med kirken som gravferdsmyndighet. Denne myndigheten ivaretar kirken på en profesjonell måte som kommunen tydelig setter pris på. Dette gjelder også kirkens beredskapsarbeid. Når kriser oppstår har kirken ressurser og kompetanse til å bistå. Og all erfaring viser at noe av det viktigste beredskapsarbeidet man kan gjøre er å ha gode relasjoner mellom aktørene i «fredstid». Og det er det på Hvaler. Sokneprest har fast plass i kriseteamet.

Jeg oppfordrer til at forventninger til kirkens bidrag i krise- og beredskapsarbeid skriftliggjøres i kommunens planer for dette.

3. Kirken er mer for flere

Under programmet på «Lokalet» på Herføl falt det en kommentar jeg kommer til å ha meg lenge: En av de driftige kvinnene skulle presentere seg, og sa «Jeg heter Ragnhild, men det kan jo være litt forvirrende, vi er vel en 4-5 Ragnhild'er her!» Da smalt det kontant fra en Ragnhild på venstre fløy. «Ja, og det er ikke EN ENESTE for mye!!»

Det er jo helt riktig. Vi har ingen som er til overs. Alle betyr noe. Og med mål om at kirken skal være mer for flere kan vi være trygge på at hver enkelt har en oppgave og et kall. Som kvinnelig toppleder er jeg blitt ekstra oppmerksom på hvordan visse grupper gjennom historien har blitt usynliggjort, på tross av sin store innsats. Det er ikke til å komme fra at kvinner over hele verden ofte har vært utsatt for dette, også i Norge. Derfor blir jeg så glad når jeg flere ganger denne uken har hørt kvinner løfte frem sine formødres rolle: Da Hvaler Sanitet presenterte seg på kvelden for frivilligheten sa de: «I 1896 bestemte sterke modige Fredrikke Marie Kvam seg for å stifte det som ble Norske Kvinners Sanitetsforening, og som i 1911 fikk sitt lokallag her takket være andre modige kvinner» Og fra Vesterøy misjonsforening lød det kvelden før: «Flotte stolte damer anført av Petra Olsen Utgård som ble foreningens første leder, fant sammen for 93 år siden for å se utover seg selv og øya si»

Kirken selv legger til rette for viktige fellesskap gjennom blant annet Møteplassen og Formiddagstreff. Dette er godt klassisk diakonalt arbeid som på Hvaler bæres av frivillige. En ny og egen diakonstilling på Hvaler er neppe realistisk med det aller første, men det er absolutt mulig å benytte seg av den diakonifaglige kompetansen som finnes i domprostiet for øvrig. Jeg vil oppfordre til at dette kan tematiseres i møtene domprosten har med kirkevergene og med valgte ledere.

Jeg fikk torsdag oppleve en arbeidsplass som også er en utrolig viktig møteplass og nærmest et annet hjem for de ansatte. VIUNO Hvaler motiverer og sysselsetter mennesker med behov for ekstra tilrettelegging. Varmen, humoren og stoltheten over arbeidet sitt vi ble møtt med gjorde sterkt inntrykk. Mange av de ansatte bor på Østerhaug, og selv om flere benytter seg av prostiets tilrettelagte tilbud «Møteplassen» i Gressvik kirke, vil jeg og anbefale at kirken på Hvaler arbeider for en naturlig involvering av alle der i sitt kultur- og gudstjenesteliv. I praten med de ansatte ble fort sang og musikk et tema, og det er uten tvil et sterkt fellesskapsbyggende verktøy. Kirken kan tilby rom å øve og opptre i, og slik kan enda flere oppleve at kirken er deres. Kulturhuset Ekko i Fredrikstad kan være et naturlig sted å hente ideer og kompetanse fra.

Sangen og musikken var og den røde tråden under påskefesten i Spjærøy kirke den første kvelden av visitasen. For mange er kirken det første stedet man får prøve seg på en scene. Ordføreren la vekt på dette i sin orientering da vi møtte kommuneledelsen. Gode mestringsopplevelser i oppveksten er både viktig der og da, og som et grunnlag for å tørre å synge og musisere og ta sin plass livet ut! Sangen har både i seg takk og bønn, pedagogikken som ligger i å lære det man synger, fysikken i pustens og kroppens engasjement når man synger, og ikke minst en fellesskapsetablerende kraft.

Utfordringen for kirken er særlig å styrke tilbudet for de yngre. Kommunen inviterer i sin samfunnsplan organisasjoner til å legge aktivitet på skolen i SFO-tiden. I samtaler med

kirkens stab og skolens rektor er mulighet for å legge kirkens korarbeid dit, noe alle er positive til. Jeg vil oppfordre til å ta denne muligheten i bruk.

I tillegg vil samarbeid med kulturskolen alltid være fruktbart for alle parter, og jeg vil og anbefale å møtes for å drøfte dette. Det nye orgelet i Hvaler kirke må gjerne bli tilgjengelig for elever ved kulturskolen. Det ville vært spennende å se om det på sikt kan rekruttere en ny generasjon kirkemusikere!

I Den norske kirkes strategiplan er «Utenforskap» nevnt som en spesiell utfordring. Selv om Hvaler er en liten og oversiktlig kommune vil det også her være noen som ikke får mulighet til å ta del i det alminnelige samfunnslivet.

Universell tilgjengelighet i kirker og andre bygg og til alle aktiviteter er en rettighet for mennesker med funksjonsvariasjoner. Det være seg mulighet for rullestolbrukere, gode lyd og lysforhold og attraktiv deltakelse for mennesker med psykisk utviklingshemming. Det er viktig at dette tas med i alle planer for aktivitet og bygg, slik at ingen forhindres fra å delta.

Røde Kors fortalte oss at de ser mye ensomhet når de er rundt på sine oppdrag. Dette er en utfordring hverken enkeltpersoner eller den enkelte forening kan løse helt alene. Jeg vil oppfordre til at dette blir et tema når kirke, lag og foreninger møtes, og at det kan bidra til å utforske nye måter å være kirke på.

Staben i Hvaler menighet er liten, men svært dedikert. Det er imponerende å se hvor mye de får ut av 5 årsverk fordelt på 6 personer, i et godt samarbeid med det valgte menighetsrådet. I møtet jeg hadde med staben, og i samtaler med den enkelte, ble den gode teamfølelsen understreket. Det er rom for å teste ut nye ting, og man stiller opp for hverandre og for fellesskapet. Jeg har flere steder pekt på muligheter for økt samarbeid med resten av domprostiet, og tror det kan komme Hvaler til gode. Når kirken i tiden fremover skal videreutvikle en organisasjon som utnytter ressursene enda bedre, vil Hvaler ha viktige bidrag til samtalen.

Vi var så dristige å legge visitasen til uken etter påske, og det var inspirerende å høre staben fortelle begeistret om påskeprogrammet der alle hadde bidratt. Og imponerende hvordan det var krefter igjen til nok en innholdsfylt uke!

Avslutning

Kirken på Hvaler er en aktiv og tilstedeværende folkekirke som betyr mye for mange. Det har vært en stor glede å få oppleve den mangfoldige virksomheten her gjennom denne uka.

Jeg vil takke alle som har forberedt og lagt til rette for denne visitasen. Både sokneprest, kirkeverge og kommunestyrets representant i fellesrådet som har hatt hovedansvaret for planleggingen, og staben ellers. Så vil jeg takke alle som har bidratt med baking, rigging og program disse innholdsrike dagene. Det er inspirerende å se frivilligheten blomstre i en periode mange sliter med å få den på bena igjen etter tunge år.

Og så må jeg få uttrykke en stor takk til de som har tatt meg imot på skole, institusjoner, arbeidsplasser, og i aktiviteter og på lokale møteplasser.

Må Gud velsigne himmelen over dere,

jorden under dere,

havet omkring dere,

Guds bilde dypt inne i dere

og dagen og fremtiden foran dere!

Må Gud hjelpe og styrke oss alle i arbeidet for å skape «Mer himmel på jord» her på Hvaler.

Mer himmel på jord

Strategiske mål for Den norske kirke i Borg
I perioden 2022–2029 vil vi at:

1. Den norske kirke er synlig i samfunnet, oppleves relevant og engasjerer seg i menneskers liv.
2. Flere opplever tilhørighet og fellesskap ved å søke dåp, konfirmasjon og delta i barne - og ungdomsaktiviteter
3. Flere deltar i og opplever gudstjenester, kirkelige handlinger og kirkelige møteplasser som inkluderende og trosstyrkende fellesskap.

Den norske kirkes strategi for 2022–2029	 Kirken åpner rom for tro	 Kirken er der livet leves	 Kirken er mer for flere
 Kirken for den enkelte	Forkynner evangeliet til mennesker gjennom hele livet	Styrker kirken som kulturarena og forvalter av kulturarv for alle generasjoner	Gir tilhørighet og skaper gode møteplasser og fellesskap fysisk og digitalt
 Kirken i samfunnet	Fremmer verdier som utfordrer og som bygger et godt samfunn for alle	Bidrar til å virkeliggjøre bærekraftsmålene – lokalt, nasjonalt og globalt	Motvirker utenforskap og utforsker nye måter å være kirke på
 Kirken som organisasjon	Styrker gjennom sin organisering en levende og nærværende folkekirke	Samhandler med organisasjonslivet, andre tros- og kirkesamfunn, offentlige, private og ideelle aktører	Skaper mangfoldig, rekrutterende og inkluderende arbeidsplass og frivillighetsarena

Den norske kirke er en bekjennende, åpen, tjenende og misjonerende folkekirke, som vitner i ord og gjerning om frelse, frihet og håp i Jesus Kristus.

DEN NORSKE KIRKE
Borg bispedømme